FARÁŘOVA DCERA

GEORGE ORWELL

Farářova dcera

Vyšlo také v tištěné verzi

George Orwell

Farářova dcera – e-kniha
Copyright © Fortuna Libri, 2024

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

FARÁŘOVA DCERA

GEORGE ORWELL

Fortuna Libri

KAPITOLA 1

I

Když na komodě vybuchl budík jako nějaký šeredný granát ze zvonoviny, Dorothy, vytržená z hlubin jakéhosi zmateného, utrápeného snu, leknutím otevřela oči, převrátila se na záda a k smrti unavená hleděla do tmy.

Budík dál pokračoval ve svém vyčítavém, ženském ječení, které by trvalo nějakých dalších pět minut, pokud by jej nezamáčkla. Dorothy bolelo celé tělo a záludná a odporná sebelítost, která na ni obvykle doléhala, když nadešel čas vstávat, ji donutila schovat hlavu pod peřinu a pokusit se odehnat ten protivný zvuk od svých uší. Pustila se však do boje se svou únavou, a jak měla ve zvyku, v druhé osobě množného čísla se ostře napomenula. No tak, Dorothy, vstávejte! Žádné vyspávání, prosím! *Kniha přísloví 6.9*[1]. Pak si vzpomněla, že kdyby hluk trval i nadále, probudil by jejího otce, a tak rychle vyskočila z postele, hmátla po budíku a vypnula zvonění. Budík stával na komodě právě proto, aby musela vylézt z postele, jestliže ho chtěla vypnout. Ještě potmě poklekla vedle postele a opakovala si otčenáš, i když jaksi nepřítomně, s nohama ztuhlýma zimou.

Bylo půl šesté a na srpnové ráno docela chladno. Dorothy (celým jménem Dorothy Hareová, jediné dítě reverenda Charlese Harea, faráře u sv. Athelstana v Knype Hillu v Suffolku) na sebe hodila letitý flanelový župan a opatrně scházela se schodů. Chladné ráno páchlo prachem, vlhkou omítkou a smaženými platýsy ze včerejší večeře, z druhé strany chodby ve druhém podlaží slyšela vzájemně se doplňující pochrupování jejího otce a Ellen, děvečky pro všechno. Dorothy opatrně a pomalu – protože kuchyňský stůl měl v oblibě ošklivý zvyk

[1] „Jak dlouho, lenochu, budeš ležet? Kdy se probudíš ze svého spánku?“

vynořit se ze tmy a praštit vás do kyčle – došla do kuchyně, zapálila svíčku na krbové římse a stále rozbolavělá únavou si klekla a vymetla popel.

Rozdělat v kuchyni oheň byla zatrachtilá práce. Komín byl křivý, a tak neustále kuckal a oheň, než se rozhořel, si žádal hrnkovou dávku petroleje podobně jako piják svůj ranní hlt ginu. Dorothy dala vařit konvici s vodou otci na holení, vrátila se nahoru a napustila si vanu. Ellen i nadále tvrdě spala a s mladistvou vervou pochrupovala. Jakmile se probudila, byla z ní dobrá, pilná a pracovitá posluhovačka, ale patřila mezi ty dívky, které ďábel ani všichni jeho andělé nejsou s to vyhnat z postele před sedmou hodinou ranní.

Dorothy si vanu napouštěla co možná nejpomaleji – otce vždycky probudilo šplouchnutí, když otevřela kohoutek příliš rychle – a chvíli stála a hleděla na bledou, nevábnou kaluž. Po celém těle měla husí kůži. Studenou koupel nesnášela; a právě proto si stanovila pravidlo koupat se od dubna do listopadu ve studené vodě. Zkusmo vložila do vody ruku – byla příšerně studená – a musela se popohnat svým obvyklým napomenutím. No tak, Dorothy! Šup tam! Čeho se bojíte? Pak odhodlaně vstoupila do vany, posadila se, ledové čůrky vody nechala vzlínat po těle a vzápětí se ponořila celá až na vlasy, které si držela smotané nad hlavou. V dalším okamžiku se vynořila nad hladinu, hekala a třásla se, a jakmile popadla dech, vzpomněla si na svůj „nezapomníček“, který si přinesla v kapse županu s úmyslem si jej přečíst. Natáhla se pro něj a vykloněná z vany, po pás hluboko v ledové vodě, si četla „nezapomníček“ ve světle svíčky na židli.

Stálo tam:

- 7 hod. S. P.
- Dítě paní T.? Muset zajít.
- SNÍDANĚ. Slanina. MUSET říct otci o peníze. (P)
- Zeptat se Ellen co do kuchyně otcův lék NEZAPOMENOUT látku na záclony u Solepipea.
- Navštívit paní P s výstřižkem z Daily M čaj z andělíky dobrý na revmatismus náplasti na kuří oka pro paní L.

- 12 hod. Zkouška Karla I. NEZAPOMENOUT objednat ½ libry lepidla 1 hrnek hliníkové barvy.
- VEČEŘE [přeškrtnuto] OBĚD…?
- Rozvést Farní čas NEZAPOMENOUT Paní F dluží ³/₆ pence.
- 4.30 odp. čaj ve Sdružení matek NEZAPOMENOUT 2½ yardu záclonoviny.
- Květiny do kostela NEZAPOMENOUT 1 plechovka leštidla Brasso.
- VEČEŘE. Míchaná vajíčka.
- Přepsat otcovo kázání co nová páska do psacího stroje?
- NEZAPOMENOUT vyplít svlačec z hrachu hrůza.

Dorothy vylezla z vany, a když se utřela ručníkem stěží větším než ubrousek – na faře si nikdy nemohli dovolit ručníky odpovídající velikosti –, uvolnily se jí vlasy a ve dvou těžkých pramenech jí sklouzly dolů přes klíční kosti. Měla husté, jemné, nezvykle světlé vlasy, a možná bylo i dobře, že jí otec zakázal, aby si je stříhala, protože vlasy byly to jediné, co na ní bylo opravdu krásné. Co se ostatního týče, byla dívkou střední postavy, spíše hubená, ale pevná a souměrná, s tváří už to bylo slabší. Obličej měla úzký, světlý, nezajímavý s mdlýma očima a s nosem, jemuž by neuškodilo, kdyby byl o kousek kratší. Při pohledu zblízka byste si všimli vějířkovitých vrásek kolem očí a úst, která vypadala unaveně, i když nic neříkala. Nikoliv ještě definitivně staropanenská tvář, ale už za pár let zcela určitě. Ti, kdo ji neznali, jí ale obyčejně hádali o pár let míň, než jí skutečně bylo (ještě jí nebylo osmadvacet), kvůli téměř dětsky upřímnému výrazu v očích. Levé předloktí měla poseté drobnými červenými tečkami, které vypadaly jako štípance od komárů.

Dorothy si opět oblékla noční košili a vyčistila si zuby – jen vodou samozřejmě; před svatým přijímáním je lépe zubní pastu nepoužívat. Koneckonců, buď se postíte, nebo nepostíte. V tomhle mají římští katolíci docela pravdu – a i když se tím řídila, najednou zaváhala a zarazila se. Odložila zubní kartáček. Útrobami jí projela smrtící křeč, nesnesitelná fyzická bolest.

S úlekem, jaký člověkem pořádně otřese, když se mu ráno poprvé vybaví něco nepříjemného, si vzpomněla na dluh u Cargilla, u řezníka,

který u něj mají již sedm měsíců. Ten hrozný dluh – takových devatenáct nebo dvacet liber, a naděje na splacení v nedohlednu – byl v jejím životě tím největším soužením. V noci ve dne celé hodiny čekal někde za rohem jejího vědomí, připravený vyskočit a začít ji pronásledovat, a spolu s ním se objevila i upomínka na menší dluhy, stoupající k cifře, na kterou se ani neodvažovala dohlédnout. Takřka nedobrovolně se začala modlit: „Prosím, Bože, ať nám dnes Cargill zase neposílá účet!" Ale v dalším okamžiku si uvědomila, že taková modlitba je poživačná a rouhačská, a žádala o odpuštění. Pak si oblékla župan a seběhla dolů do kuchyně v naději, že účet vypudí z mysli.

Oheň vyhasl, jako obvykle. Dorothy znovu zatopila, přičemž si ušpinila ruce mourem, přilila kapku petroleje a nedočkavě postávala, dokud konvice nezačala vřít. Otec očekával, že svou vodu na holení bude mít připravenu ve čtvrt na sedm. Se sedmiminutovým zpožděním vystoupala Dorothy s konvicí do patra a zaklepala na otcovy dveře.

„Jen pojď, pojď dál!" ozvalo se nedůtklivě na půl úst.

V pokoji se zataženými těžkými závěsy vládlo dusno a mužský pach. Farář si již zapálil svíčku na nočním stolku a nyní ležel na boku a hleděl na hodinky, které právě vylovil zpod polštáře. Měl bílé vlasy, husté jako chmýří bodláku. Temné pronikavé oko nevraživě mrklo přes rameno na Dorothy.

„Dobré ráno, otče."

„Rád bych, Dorothy," zabručel farář – dokud si nenasadil umělé zuby, zněl jeho hlas vždycky huhlavě a stařecky – „kdybys projevila trochu snahy a dostala Ellen ráno z postele. Anebo byla sama trochu dochvilnější."

„Omlouvám se, otče. Oheň v kuchyni nechtěl hořet."

„Už zase! Polož to na stolek. Polož to a rozhrň závěsy."

Byl už den, ale ráno bylo kalné a zamračené. Dorothy pospíchala do svého pokoje a bleskově se oblékla, což šest rán ze sedmi považovala za naprosto nezbytné. V pokoji měla malé čtvercové zrcadlo, ale nepoužívala jej. Prostě si pověsila na krk zlatý křížek – jen jednoduchý zlatý křížek; žádné krucifixy, prosím! –, vlasy si uvázala do uzlu, po hmatu si je upevnila několika sponami a během tří minut byla oblečená (šedé žerzejové šaty, obnošený plášť a sukni z irského tvídu, punčochy, které ne tak úplně ladily s pláštěm a sukní, a sešmajdané hnědé boty). Před

návštěvou kostela ještě musela „dát do pucu“ jídelnu a otcovu studovnu a vedle toho odříkat svoje modlitby před svatým přijímáním, což jí zabralo alespoň dvacet minut.

Když na bicyklu vyjížděla z přední brány, ráno bylo ještě zamračené a tráva nasáklá ranní rosou. V mlze, která se vinula vzhůru na návrší, se jako olověná sfinga matně rýsoval kostel sv. Athelstana, jehož zvon truchlivě vyzváněl bum! bum! bum! Nyní vyzváněl jen jeden ze zvonů; dalších sedm bylo vysazeno z hlavy a již tři roky jen tiše zahálely a vlastní vahou se prolamovaly podlahou zvonice. V dálce, v mlhách pod kostelem, bylo slyšet pohoršlivé řinčení zvonu římskokatolického kostela – ohavné, laciné, nicotné plechařiny –, které farář od sv. Athelstana přirovnával k rolničce.

Dorothy se naklonila nad řídítka bicyklu a svižně vyrazila vzhůru po stráni. Špička jejího tenkého nosu v ranním chladu zrůžověla. Nad hlavou jí pískal vodouš, v klenbě mraků neviditelný. V časném ránu k Tobě svou píseň pozvedám! Dorothy opřela bicykl o zastřešenou hřbitovní bránu, a když si všimla, že má ruce pořád špinavé od mouru, klekla si a otřela si je v dlouhé mokré trávě mezi hroby. Zvon právě přestal vyzvánět, a tak vyskočila a spěchala do kostela, zrovna když kostelník Proggett v odrbané sutaně a ohromných pracovních botách dusal uličkou na své místo vedle oltáře.

V kostele byla lezavá zima s pachem vosku ze svící a starého prachu. Kostel byl veliký, příliš velký vzhledem k velikosti kongregace, rozpadlý a zpola prázdný. Tři úzké ostrůvky lavic se táhly sotva do poloviny chrámové lodi a za nimi se rozprostíraly širé pustiny holé kamenné dlažby, v níž několik ošlapaných nápisů označovalo místa prastarých hrobů. Střecha nad kněžištěm se očividně prohýbala; vedle pokladničky na milodary dva kusy proděravělého trámu němě vysvětlovaly, že za to může nesmiřitelný nepřítel křesťanství červotoč. Chudokrevnými okenními skly se prodíralo bledé světlo. Otevřenými jižními dveřmi byl výhled na otrhaný cypřiš a větve lípy, v tom vzduchu bez slunce našedlé a takřka nehybné.

Jako obvykle se na přijímání dostavil jen jeden další věřící – stará slečna Mayfillová ze Sídla. Účast na svatém přijímání byla tak bídná, že farář ani nepotřeboval žádné hochy k ministrování, kromě nedělních rán,

kdy se chlapci rádi předváděli před kongregací ve svých sutanách a komžích. Dorothy se posadila do lavice za slečnou Mayfillovou a při pokání za jakýsi včerejší hřích odsunula modlitební polštářek a klekla si na holé kameny. Mše začala. Farář, v klerice a krátké lněné rochetě, odsekával modlitby cvičeným hlasem, nyní s nasazenými zuby dostatečně znělým a podivně odtažitým. Jeho pedantská, věkovitá tvář, bledá jako stříbrná mince, měla odměřený, téměř opovržlivý výraz. „Toto je skutečná svátost," jako by říkal, „a je mou povinností ji vám podávat. Ale pomněte, že já jsem pouze váš kněz, nikoliv váš přítel. Jako lidská bytost vás nemám rád a opovrhuji vámi." Kostelník Proggett, čtyřicátník s kudrnatými šedými vlasy a zarudlou, ztrhanou tváří, trpělivě přihlížel a nechápavě, ale zbožně klinkal zvonkem, který se ztrácel v jeho velkých červených dlaních.

Dorothy si přitiskla prsty k očím. Ještě se jí nepodařilo soustředit myšlenky – ovšemže, s přestávkami se jí mučivě připomínal dluh u Cargilla. Modlitby, které znala zpaměti, jí z hlavy plynuly bez odezvy. Na okamžik zvedla oči a začala jimi bloumat. Nejdříve vzhůru, k bezhlavým andělíčkům pod střechou, na jejichž krcích byly dosud znát stopy po řezech puritánských vojáků, a pak zpět, na černý koláčovitý klobouk a chvějící se gagátové náušnice slečny Mayfillové. Slečna Mayfillová nosila dlouhý zatuchlý černý svrchník s úzkým, umaštěně vypadajícím astrachánovým límcem, žádný jiný na ní Dorothy, co si vzpomínala, nikdy neviděla. Byl z velmi zvláštního materiálu, připomínal moaré, ale hrubší, s potůčky černých paspulek, které se na povrchu splétaly v nerozpoznatelný vzor. Snad se i jednalo o tu legendární a pověstnou látku, černý bombasin. Slečna Mayfillová byla velmi stará, tak stará, že si ji nikdo nepamatoval jinak než jako stařenu. Šířil se od ní jemný odér – éterická vůně, analyzovatelná jako směs kolínské, naftalínu a špetky ginu.

Dorothy vytáhla z klopy svého kabátu dlouhý špendlík se skleněnou hlavičkou a nenápadně, ukrytá za zády slečny Mayfillové, si jej zabodla do předloktí. Tělo se jí bázlivě zachvělo. Bylo pro ni pravidlem, kdykoliv se přistihla, že se modlitbám náležitě nevěnuje, píchnout se do paže tak, až se ukázala krev. Chápala to pro sebe jako druh sebekázně, ochranu před neúctou a svatokrádežnými myšlenkami.

S nachystaným špendlíkem se dokázala několik okamžiků soustředěně modlit. Její otec upřel jedno svoje černé oko s nesouhlasným

výrazem na slečnu Mayfillovou, která se co chvíli křižovala, což bylo něco, co nesnášel. Venku zakřičel špaček. Dorothy s leknutím zjistila, že hledí marnivě na sámky otcovy rochety, kterou sama před dvěma lety šila. Stiskla zuby a zabodla si špendlík hlouběji do paže.

Opět poklekli. Probíhala společná zpověď. Dorothy si uvědomila, jak její oči zase bloumají, tentokrát ke špinavému sklu v okně po její pravici, navrženém sirem Wardem Tookem z Královské akademie v roce 1851 a představujícím sv. Athelstana vítaného v rajské bráně Gabrielem a legionem andělů, kteří se jeden jako druhý podobali Princi dánskému – a vtlačila hrot špendlíku do dalšího místa na paži. Začala svědomitě přemýšlet nad významem každého verše modlitby a tak svou mysl opět přiměla k větší pozornosti. Ale jen tak tak že nebyla nucena špendlík opět použít, když Proggett uprostřed „A proto s anděly a archanděly" zaklinkal – a ona se přistihla, jako vždy, v hrozném pokušení se při této pasáži usmát. To kvůli příběhu, který jí otec kdysi vyprávěl o tom, jak jako malý chlapec ministroval knězi u oltáře a zvonek měl špatně přišroubované srdce a ono upadlo a kněz pravil: „A proto společně s anděly a archanděly a se všemi na nebesích Tě chválíme a oslavujeme Tvé vznešené jméno; navěky se modlíme k Tobě a říkáme, zašroubuj to, ty hlupáku, zašroubuj to!"

Když farář skončil se svěcením, slečna Mayfillová se začala jen velmi ztěžka a pomalu pokoušet postavit na nohy, podobna rozbité dřevěné soše, která se skládá po částech a s každým pohybem uvolňuje mocný závan naftalínu. Vydávala při tom nezvykle vrzavý zvuk – pravděpodobně z jejího korzetu, ale byl to zvuk, jako by kosti skřípaly jedna o druhou. Celé to navozovalo představu, že v tom černém svrchníku se nachází jen vyschlá kostra.

Dorothy zůstala stát o chvilku déle. Slečna Mayfillová se pomalými, vratkými kroky šourala k oltáři. Sotva chodila, ale kdybyste jí nabídli pomoc, ostře by ji odmítla. V její věkovité, bezkrevné tváři byla překvapivě velká, otevřená a vlhká ústa. Věkem povislý ret, díky němuž prskala přímo před sebe, odhaloval pás dásní a řadu umělých zubů zažloutlých jako klapky starého klavíru. Nad horním rtem se ježil temný, vlhký knírek. Ústa nebyla nijak vábná; rozhodně ne taková, která byste rádi viděli, jak vám upíjejí z hrnku. Náhle, bez přípravy, jako kdyby jí to

našeptal ďábel sám, z Dorothyiných rtů vyklouzla modlitba: „Ach, Bože, nenech mě pít z kalichu po slečně Mayfillové!“

V příštím okamžiku ji obešla hrůza, když pochopila, co vyslovila, a přála si, aby si raději ukousla jazyk, než aby z ní přímo na oltářních schodech vyšlo něco tak smrtelně rouhačského. Opět si z klopy vytáhla špendlík a zarazila si jej do paže tak hluboko, že měla co dělat, aby nevykřikla bolestí. Pak postoupila k oltáři a pokorně poklekla po levici slečny Mayfillové, takže bylo zcela zřejmé, že přijme kalich až po ní.

Na kolenou, s hlavou skloněnou a s rukama přitisknutýma na kolena se okamžitě oddala modlitbě za odpuštění dřív, než k ní otec došel s hostií. Ale proud jejích myšlenek byl přetržen. Náhle bylo zcela zbytečné pokoušet se modlit; rty se jí pohybovaly, ale ani srdce, ani mysl se modliteb neúčastnily. Slyšela Proggettovo šourání bot i to, jak hluboký otcův hlas mumlá: „Vezměte a jezte,“ viděla rozedraný pruh červeného koberce pod koleny, cítila prach a kolínskou a naftalín; ale jako by byla zbavena schopnosti přemýšlet o těle a krvi Kristově, o účelu, kvůli kterému sem přišla. Mysl jí zastřela smrtelná prázdnota. Zdálo se jí, že se vlastně modlit NEMŮŽE. Vzepřela se tomu, posbírala svoje myšlenky, mechanicky pronesla slova modlitby; ale bylo to bezvýznamné, k ničemu – nic než mrtvá schránka slov. Otec stál před ní a svou starou, leč pevnou rukou jí podával oplatek. Držel jej mezi palcem a ukazovákem, vstřícně, ale přesto s jakýmsi odporem, jako kdyby se jednalo o lžičku medicíny. Zrakem spočíval na slečně Mayfillové, která se skřípavě kroutila jako jakási píďalka a křižovala se tak komplikovaně, až mohla navodit představu, že na svém kabátu vyšívá řadu ozdobných prýmků. Dorothy chvilku otálela a hostii nepřijímala. Odvážila se ji nepřijímat. Lepší, mnohem lepší sestoupit od oltáře než přijmout svátost s takovým zmatkem v srdci!

Pak pohlédla stranou, do otevřených jižních dveří. Prchavý oštěp slunečního svitu proťal mračna. Proletěl korunami lip a rozprášené listí ve dveřích se zalesklo pomíjivou, nevýslovnou zelení, zelenější než jadeit, smaragd nebo vody Atlantiku. Jako kdyby dveře vyplnil obří klenot nepředstavitelné krásy zeleným světlem, a pak pohasl. Srdce jí zaplavila obrovská radost. Záblesk živoucí barvy jí opět vrátil, cestou mnohem hlubší než rozumovou, mír v duši, lásku v Boha, sílu uctívat. Ó, veškerá ta zeleň na zemi, chvalme Pána! A začala se modlit, vášnivě, radostně,

vděčně. Oplatek se jí rozpouštěl na jazyku. Přijala pohár od otce svého a bez odporu, ba s jistou radostí nad tímto aktem vlastního pokoření okusila vlhký otisk rtů slečny Mayfillové na jeho stříbrném okraji.

II

Kostel sv. Athelstana stál na nejvyšším bodě Knype Hillu, a kdyby se vám chtělo vylézt na věž, získali byste rozhled po okolní krajině i na deset mil daleko. Ne že by něco takového stálo za to – jen nízká, stěží zvlněná východoanglická krajina, v létě nesnesitelně nudná, ale v zimě vykoupená opakujícími se vzorci jilmů, holými a vějířovitými proti olověnému nebi.

Hned pod kostelem spatříte městečko s jeho High Street běžící na východ a na západ a dělící je na dvě nestejné části. Ta jižní byla stará, zemědělská a považovaná. Na té severní se nacházely budovy Blifil-Gordonovy řepné rafinérie a kolem ní a k ní vedoucí halabala uličky mezi ohyzdnými domky ze žlutých cihel, obydlenými většinou zaměstnanci továrny. Právě ti tvořili více než polovinu z dvou tisíc obyvatel městečka, a navíc to byli přivandrovalci z města a takřka do jednoho bezbožníci.

Společenským životem městečka hýbaly dva ústřední body, dvě centra, Knypehillský konzervativní klub (s plnou licencí), za jehož obloukovým oknem bylo možné kdykoliv poté, co bar otevřel, spatřit růžolící tváře městské elity připomínající buclaté zlaté rybky v akváriu; a o něco dále po High Street Starou čajovnu, základní místo dostaveníček knypehillských dam. Kdo se ve Staré čajovně neukázal každé dopoledne mezi desátou a jedenáctou na „ranní kávičku“ a nestrávil svou půlhodinku v souhlasném švitoření hlasů vyšší střední vrstvy („Moje milá, představte si, měl DEVĚT piků až po královnu a nevynesl ani trumf. Cože, má drahá, snad nechcete říct, že mi OPĚT zaplatíte kávu? Och, ale moje drahá, to je od vás až PŘÍLIŠ sladké! Od zítřka vám ji budu platit já, a na tom PROSTĚ TRVÁM! A jen KOUKNĚTE na toho drahouška, jak tam Totík sedí a CHYTŘE kouká, a ten černý čumáček jak se mu chvěje, a copak bys chtěl, no copak, ty čumáčku, chceš, aby

ti maminka dala cukříček, viď, cukříček, udělej HAM, Totíku!"), byl z knypehillské společnosti definitivně vyloučen. Farář tyto dámy kysele přezdíval „kavárenskou brigádou". Nedaleko kolonie pitoreskních vil obydlených kavárenskou brigádou, ale odříznuté od nich rozlehlými pozemky, stálo Sídlo, dům slečny Mayfillové. Byla to podivná stavba s hradbami z tmavě červených cihel – čísi imitace hradu postavená kolem roku 1870 –, naštěstí téměř zakrytá hustými křovisky.

Fara se nacházela v půli kopce, s průčelím ke kostelu a zády k High Street. Byl to dům v nejhorších letech, nepohodlně veliký a s neustále se odlupující žlutou omítkou. Kdosi z předchozích farářů dostavěl z jedné strany obrovský skleník, který Dorothy využívala jako pracovnu, ale který byl trvale ve špatném stavu. Přední zahradu dusily rozčepýřené jedle a obrovský rozložitý jasan, který stínil přední pokoje a neumožňoval růst žádné květině. Vzadu za domem se rozprostírala obrovská zahrada se zeleninou. Proggett na jaře a na podzim zahradu důkladně okopával a Dorothy důsledně sela, sázela a plela v každé možné volné chvilce; navzdory tomu však zahrada zůstávala jen neproniknutelnou džunglí plevele.

Dorothy seskočila z bicyklu před brankou, na kterou jakýsi horlivec přitloukl plakát hlásající *Volte Blifil-Gordona a vyšší platy!* (Blížily se volby a o pana Blifil-Gordona projevili zájem konzervativci.) Když Dorothy otevřela vchodové dveře, spatřila na prošlapané kokosové rohoži ležet dva dopisy. První byl od děkana a druhý byl ohavný, hubeně vypadající dopis od Catkina & Palma, církevních krejčích jejího otce. Účet, bezpochyby. Farář dostál své zavedené praxi, kdy sebral pouze dopisy, které jej zajímaly, ty ostatní nechal ležet. Dorothy se zrovna skláněla, aby dopisy zvedla, když si se zděšením povšimla, že ze schránky trčí další obálka, ale bez známky.

Byl to účet – samozřejmě že to byl účet! Ba co víc, jen co na něj pohlédla, věděla, že to je ten hrozný účet od řezníka Cargilla. Sevřel se jí žaludek. Vlastně se na okamžik začala modlit, že by to možná nemusel být účet od Cargilla – že by to mohl být účet za tři devět od Solepipea, obchodníka s textilem, nebo účet z koloniálu nebo od pekaře nebo mlékaře – jen ne účet od Cargilla! Pak, když se vzchopila, vytáhla obálku ze schránky a s křečovitým trhnutím ji otevřela.

„K vaší tíži účtujeme: 21 £ 7 š 9 p."

Psáno to bylo nevinným rukopisem účetního pana Cargilla. Ale pod tím bylo tlustým, vyčítavým písmem dopsáno a silně podtrženo: „Rádo by doručeno vaší pozornosti, že tento účet zůstává dlužen JIŽ VELMI DLOUHO. Za CO MOŽNÁ NEJRYCHLEJŠÍ vyrovnání budu povděčen. S. Cargill."

Dorothy o odstín pobledla a uvědomila si, že ji přešla chuť na snídani. Zastrčila dopis do kapsy a vešla do jídelny, malé, tmavé místnosti nutně si žádající přetapetovat, která jako každá jiná místnost na faře budila dojem, že byla zařízena zbytky ze starožitnictví. Nábytek byl „dobrý", ale prosící o opravu a křesla byla tak rozežraná červotočem, že jste na ně mohli bezpečně usednout jen tehdy, pokud jste znali jejich individuální vrtochy. Na stěnách visely staré, tmavé, rozmazané oceloryty, z nichž jeden – Van Dyckova rytina Karla I. – choval jistou hodnotu, pokud ovšem nebyl poničen vlhkostí.

Farář stál před prázdným roštem, hřál se nad imaginárním ohněm a četl si dopis, který vytáhl z dlouhé modré obálky. Na sobě měl stále sutanu z černého moaré, jež takřka dokonale zvýrazňovalo jeho husté bílé vlasy a bledou, jemnou, nikdy ovšem příliš vlídnou tvář. Když Dorothy vstoupila, odložil dopis stranou, vytáhl svoje zlaté hodinky a významně se na ně podíval.

„Obávám se, že jsem se trochu opozdila, otče."

„Ano, Dorothy, TROCHU OPOZDILA," pravil farář, opakuje její slova mírně, ale se znatelným důrazem. „Máš dvanáct minut zpoždění, abych byl přesný. Nemyslíš si, Dorothy, že když musím vstávat ve čtvrt na sedm, abych mohl podávat svaté přijímání, a přijdu domů značně unaven a hladov, že by se hodilo, abys zvládla přijít na snídani, aniž by ses TROCHU OPOZDILA?"

Bylo zřejmé, že farář je v „nevlídné náladě", jak tomu Dorothy eufemisticky říkala. Mluvil takovým tím znuděným, kultivovaným hlasem, v němž nebývá ani známky po vyložené zlosti, stejně jako po sebemenší známce humoru – hlasem, který jako by celou dobu říkal: „Já vážně VŮBEC nechápu, proč musí být kolem všeho takový povyk!" K tomu náležel i výraz věčného utrpení ze vší té lidské hlouposti a otravnosti.

„Omlouvám se, otče! Prostě jsem musela jít a poptat se na paní Tawneyovou." (Paní Tawneyová byla „paní T" z „nezapomníčku".) „Včera

v noci se jí narodilo dítě a vy víte, že mi slíbila, že až se to narodí, přijde pro požehnání. A samozřejmě že by nepřišla, kdyby si myslela, že o ni nemáme zájem. Však víte, jaké tyhle ženy jsou – zdá se, že hrubě odmítají vstoupit do církve. Ty nikdy nepřijdou, dokud je nepřemluvíme."

Farář už dál nebrblal, jen vydal jakýsi neurčitý zvuk a zamířil ke stolu se snídaní. Znamenalo to zaprvé, že povinností paní Tawnyové je přijít si pro požehnání, aniž by ji k tomu Dorothy musela přemlouvat; a zadruhé že Dorothy nemá co mrhat svým časem a navštěvovat tu chátru ve městě, obzvlášť před snídaní. Paní Tawneyová byla manželkou dělníka a žila *in partibus infidelium*[1] na sever od High Street. Farář položil ruce na opěradlo svého křesla a beze slov, pouhým pohledem Dorothy naznačil: „A NYNÍ už můžeme? Nebo nás čeká ještě nějaké DALŠÍ zdržení?"

„Myslím, že všechno je tu, otče," řekla Dorothy. „Snad kdybyste řekl modlitbu –"

„*Benedictus benedicat*,"[2] pravil farář, nadzvedávaje zašlý stříbrný poklop z jídla určeného ke snídani. Stříbrný poklop, stejně jako postříbřená lžička na marmeládu, byl rodinným dědictvím; nože a vidličky a většina porcelánového servisu pocházely od Woolworthů. „Koukám opět slanina," dodal farář a pohlédl na tři tenké plátky, které se choulily na čtverečcích opečeného chleba.

„Obávám se, že doma už nic víc nemáme," řekla Dorothy.

Farář palcem a ukazováčkem uchopil vidličku a velmi jemným pohybem, jako kdyby hrál mikádo, jeden plátek převrátil.

„Je mi samozřejmě známo," zamručel, „že tahle slanina ke snídani je anglickou institucí téměř tak starou jako parlamentní vláda. Ale stejně, nemyslíš, že bychom mohli mít OBČAS nějakou změnu, Dorothy?"

„Slanina je dneska levná," hájila se Dorothy kajícně. „Byl by hřích nekoupit ji. Stála jen pět pencí za libru a viděla jsem i docela pěknou slaninu za tři pence."

„Á, dánskou, předpokládám? Další varianta dánských invazí, které se naší zemi dostává! Nejdřív ohněm a mečem a nyní odpornou lacinou slaninou. Co má na svědomí více mrtvých, táži se?"

---

1 (lat.) bez vlastní diecéze

2 (lat.) Ať požehnaný požehná.

S lepším pocitem z vlastní duchaplnosti se farář usadil do křesla a proměnil opovrhovanou slaninu v docela dobrou snídani, zatímco Dorothy (dnes ráno si žádnou slaninu nedopřála jako pokání, které si včera uložila za slovo „zatra“ a půlhodinové lenošení po obědě) přemýšlela, jak nejlépe zahájit konverzaci.

Čekalo ji to, co nenáviděla ze všeho nejvíc – žádat o peníze. Dostat z jejího otce peníze i v těch nejlepších časech těsně hraničilo s nemožným a dnes ráno bylo jasné, že to bude ještě těžší než obvykle. „Těžší“ byl jen další eufemismus. Dostal špatné zprávy, předpokládám, říkala si sklíčeně při pohledu na modrou obálku.

Snad nikdo, kdo kdy mluvil s farářem déle než deset minut, by nepopřel, že je člověk, s nímž je „těžké“ pořízení. Tajemství jeho téměř nevyčerpatelné nevrlosti vpravdě spočívalo v tom, že on sám byl anachronismus. Nikdy se neměl narodit do moderního světa; celá ta jeho atmosféra jej znechucovala a dohánělа k zuřivosti. O pár staletí dříve by se jako šťastný mnohoobročník píšící básně nebo sbírající zkameněliny, zatímco jeho farnosti by za 40 liber ročně vedli vikáři, cítil jako doma. I dnes, pokud by byl movitější, by se mohl utěšovat tím, že dvacáté století prostě vytěsnil ze svého vědomí. Ale žít v minulosti něco – a ne málo – stojí; na to vám necelé dva tisíce ročně nestačí. Farář, svou chudobou velmi nakrátko uvázaný k věku Lenina a *Daily Mail*, zůstával ve stavu chronické zloby, která se mohla přirozeně vybíjet jen na osobě jemu nejbližší – což nebyl obvykle nikdo jiný než Dorothy.

Narodil se v roce 1871 jako mladší syn mladšího syna baronetova a vstoupil do církve z důvodu – který už dávno vyšel z módy –, že to je tradiční cesta mladších synů. První ozdravné kúry se mu dostalo v obrovské chudinské farnosti ve Východním Londýně – ve sprosté, chuligánské čtvrti, na kterou zpětně pohlížel s odporem. Již tehdy se nižší třídy (jak jim okatě říkal) rozhodně vymykaly z ruky. O něco málo lepší to bylo, když se stal zastupujícím farářem v jednom odlehlém místě v Kentu (tam se narodila Dorothy), kde řádně ušlápnutí vesničané „pastora“ dosud zdravili nadzvednutím klobouku. Ale tou dobou už byl ženatý a jeho manželství bylo pekelně nešťastné; ba co víc, jelikož duchovní se nesmějí hádat se svými manželkami, jednalo se o neštěstí utajované, a tedy desetkrát horší. Do Knype Hillu přišel v roce 1908,

sedmatřicetiletý a nevyléčitelně zahořklý zlobou – zlobou, která způsobila, že ztratil sympatie každého muže, ženy a dítěte na farnosti.

Ne že by byl špatným knězem, byl PROSTĚ kněz. Ve svých čistě kněžských povinnostech byl svědomitě bezchybný – na východoanglickou farnost nízké anglikánské církve snad až příliš bezchybný. Vedl své mše s dokonalým vkusem, volil příhodná kázání a vstával v nepříjemných ranních hodinách, aby každou středu a každý pátek celebroval svaté přijímání. Ale nikdy ho nenapadlo, že duchovní má jisté povinnosti i mimo čtyři kostelní stěny. Nemoha si dovolit vikáře, přenechal špinavou práci na faře plně na své manželce a po její smrti (v roce 1921) na Dorothy. Lidé si povídali (škodolibě a nepravdivě), že by nechal Dorothy za sebe i vést kázání, kdyby to bylo možné. „Nižší třídy" hned zkraje pochopily, jaký k nim má vztah, a kdyby byl bohatý, možná by mu i podle svého zvyku lízaly boty, ale takhle ho jenom nenáviděly. Ne že by mu záleželo na tom, jestli ho nenávidí nebo ne, prostě si jejich existenci povětšinou ani neuvědomoval. Ale ani s vyššími třídami na tom nebyl o moc lépe. Postupně se rozhádal s celým panstvem, a co se týče nižší šlechty v městečku, pak pro ni tento vnuk baroneta neměl nic než pohrdání, které nijak neskrýval. Po dvaceti třech letech úspěšně zredukoval šestisethlavou kongregaci na necelých dvě stě členů.

Nebylo to výhradně z osobních důvodů. Svůj díl na tom mělo i staromódní vysoké anglikánství, kterého se farář zatvrzele držel a které šlo na nervy všem stranám na farnosti stejně. V současnosti má každý duchovní, chce-li udržet svou kongregaci, jen dvě možnosti. Anglikánský katolicismus musí být buď čistý a prostý – nebo raději čistý a nikoliv prostý; anebo musí být směle moderní a tolerantní a útěšlivým kázáním dokazovat, že žádné peklo neexistuje a že všechna dobrá náboženství jsou stejná. Farář neuznával ani jednu možnost. Z jedné strany choval nejhlubší opovržení k anglokatolickému hnutí. To šlo úplně mimo něj, zůstával jím absolutně nedotčený; říkal tomu „římská horečka". Z druhé strany byl pro starší členy jeho kongregace příliš „vysoko" i on. Čas od času je téměř až k smrti vyděsil užitím osudného slova „katolický" nikoliv jen v posvátné pasáži vyznání víry, ale i z vrchu své kazatelny. Bylo tedy přirozené, že kongregace se rok od roku zmenšovala a že jako první odešli ti nejvznešenější. Lord Pockthorne z Pockthorneského

dvora, který vlastnil pětinu hrabství, pan Leavis, velkoobchodník kůží na odpočinku, sir Edward Huson z Crabtree Hall a též drobné panstvo, které vlastnilo automobily, ti všichni se ke sv. Athelstanovi otočili zády. Většina z nich jezdila v neděli ráno do Millboroughu pět mil odsud. Millborough bylo město s pěti tisíci obyvateli a vy jste si mohli vybrat ze dvou kostelů: mezi sv. Edmundem a sv. Wedekindem. Sv. Edmund byl modernistický – přes oltář se skvěl výňatek z Blakeova *Jeruzaléma* a mešní víno se pilo z likérových skleniček – a sv. Wedekind byl anglokatolický a ve stavu stálé partyzánské války s biskupem. Ale pan Cameron, sekretář Knypehillského konzervativního klubu, byl římskokatolickým konvertitou a jeho děti byly zapojeny v římskokatolickém literárním hnutí. Údajně měly papouška, kterého naučily opakovat „Extra ecclesiam nulla salus“[1]. Díky tomu u sv. Athelstana nezůstal vlastně nikdo kromě slečny Mayfillové ze Sídla. Většina peněz slečny Mayfillové byla odkázána církvi – tak to říkala; ovšem nikdo nikdy neviděl, že by do pokladničky hodila víc než šestipenci, a navíc se zdálo, že bude žít navěky.

Prvních deset minut snídaně uplynulo v naprostém tichu. Dorothy se snažila sebrat odvahu ticho prolomit – zjevně musí začít aspoň nějakou konverzaci, teprve pak nastolit otázku peněz –, ale s jejím otcem nebylo jednoduché pustit se do hovoru jen tak. Někdy upadl do tak hlubokých záchvatů abstrakce, že jste ho jen stěží dokázali přimět, aby vám věnoval pozornost; jindy býval vnímavý až příliš, poslouchal pečlivě, co říkáte, a pak poněkud unaveně podotkl, že je na to škoda slov. Na běžné banality – počasí a podobně – reagoval sarkasmem. Dorothy se nicméně pokusila začít počasím.

„Docela legrační den, že?“ řekla a vzápětí si uvědomila, jak pošetile se takový postřeh jeví.

„JAK legrační?“ odpověděl farář.

„Nu, měla jsem na mysli, že ráno bylo chladno a mlha a teď vyšlo sluníčko a je docela hezky.“

„A na tom je něco legračního?“

Tohle nebylo dobré, očividně. MUSEL dostat nějaké špatné zprávy, říkala si. Zkusila to znovu.

[1] (lat.) Mimo církev není spásy.

„Ráda bych, kdybyste vyšel ven a podíval se občas na věci tam v zadní zahradě, otče. Lusky už budou víc než stopu dlouhé. Snažím se je vypěstovat samozřejmě co nejlepší pro dožínkovou slavnost. Myslela jsem, že by bylo hezké, kdybychom kazatelnu ozdobili girlandami z šarlatových fazolí a navěsili na ně pár rajských."

To bylo faux pas. Farář vzhlédl od talíře s výrazem hlubokého znechucení.

„Moje drahá Dorothy," odsekával jednotlivá slova, „JE opravdu nezbytné zatěžovat mě dožínkami už teď?"

„Omlouvám se, otče!" řekla Dorothy v rozpacích. „Nechtěla jsem vás nijak zatěžovat. Jen jsem myslela –"

„Předpokládáš snad," pokračoval farář, „že je pro mne požitkem odříkávat modlitby mezi girlandami z šarlatových fazolí? Já nejsem zelinář. Už při pouhém pomyšlení přestávám mít chuť na snídani. Kdy se má ta nešťastná událost odehrát?"

„Šestnáctého září, otče."

„To je skoro za měsíc. Pro Kristovy rány, proč o tom nemohu nevědět o něco déle? Hádám, že takovouhle směšnost musíme přetrpět jednou do roka, abychom pošimrali marnivost každého amatérského zahradníka na farnosti. Ale nedělejme z toho víc, než je absolutně nezbytné."

Farář choval, jak si Dorothy měla pamatovat, k dožínkám naprostý odpor. Už ztratil i posledního hodnotného farníka – jakéhosi pana Toagise, mrzutého vysloužilého zelinářského trhovce – kvůli tomu, že nesnášel, jak říkal, vidět svůj kostel vyšňořený jako kramářský stánek. A právě pana Toagise, *anima naturaliter nonconformistica*[1], drželo v „církvi" ono privilegium dekorovat při dožínkách oltářní stranu jakýmsi Stonehengem z olbřímích dýní. Minulé léto uspěl ve vypěstování dokonalého tykvového leviatana, žhoucí rudé záležitosti tak obrovské, že bylo zapotřebí dvou mužů, aby jej zvedli. Tento monstrózní objekt byl umístěn v oltářním prostoru a upozadil tak samotný oltář a sebral veškerou barvu východnímu oknu. Nezáleželo na tom, kam jste si v kostele stoupli, tykev vás, jak se říká, udeřila ihned do očí. Pan Toagis byl u vytržení. Celé hodiny bloumal kostelem, neschopen odtrhnout

[1] (lat.) přirozeně nekonformní duše

se od své zbožňované dýně, a dokonce přiváděl štafety přátel, aby se jí mohli obdivovat. Z výrazu jeho tváře byste mohli propadnout dojmu, že cituje Wordsworthovu báseň o Westminsterském mostě:

Krásnější výhled nenabídne Zem:
má místo duše v sobě věchet slámy,
koho ten majestát zde neomámí![1]

Dorothy i poté chovala naděje, že jej přiměje přijít ke svatému přijímání. Když ale farář tykev spatřil, popadla jej zlost a nařídil, ať „tuhle odpornou věc" okamžitě odstraní. Pan Toagis dal tedy neprodleně kapli vale a kostel tak navždy ztratil jeho i jeho potomky.

Dorothy se odhodlala k poslednímu pokusu o konverzaci.

„Pokračujeme v přípravě kostýmů do *Karla I.*," řekla. (Děti při církevní škole nacvičovaly hru s názvem *Karel I.*, aby podpořily sbírku na varhany.) „Ale přála bych si, kdybychom vybrali něco poněkud jednoduššího. Vyrobit brnění je strašně těžké a já se obávám, že jezdecké holínky budou ještě těžší. Myslím, že příště si budeme muset opravdu vybrat nějakou římskou nebo řeckou hru. Něco, kde se nosí akorát tógy."

Její replika vyvolala u faráře jen další němé zavrčení. Školní hry, okázalosti, jarmarky, bazary a koncerty ve prospěch čehokoliv nebyly v jeho očích tak úplně špatné jako dožínky, ale nehodlal předstírat, že by ho to nějak zajímalo. To vše byla jen nezbytná zla, jak rád připomínal. V tu chvíli otevřela služebná Ellen dveře a neomaleně vtrhla do pokoje a svou velkou, šupinatou rukou si přidržovala pytlovitou zástěru na břiše. Byla to vysoká, nahrbená dívka s vlasy barvy myší šedi, s plačtivým hlasem a špatnou pletí, která chronicky trpěla nejrůznějšími ekzémy. Oči úzkostlivě upírala na faráře, ale hovořila k Dorothy, protože se až příliš bála promluvit na faráře přímo.

„Slečno, prosím," spustila.

„Ano, Ellen?"

„Slečno, prosím," pokračovala Ellen žalostně, „v kuchyni je pan Porter a říká, jestli by se u nich prosím mohl zastavit pan farář a pokřtít

[1] *Sonet napsaný na Westminsterském mostě dne 3. září 1802*, překl. Zdeněk Hron

dítě paní Porterové? Protože oni si myslí, že se nedožije druhého dne, a ono ještě nebylo pokřtěno, slečno."

Dorothy vstala. „Sedni si," řekl okamžitě farář s plnými ústy.

„A co se podle nich s dítětem stalo?" vyzvídala Dorothy.

„Inu, slečno, docela zčernalo. A mělo strašný průjem."

Farář namáhavě polkl. „Musím se dozvídat tyto nechutné detaily zrovna u snídaně, když jím?" vykřikl. Obrátil se k Ellen: „Portera vypoklonkujte a řekněte mu, že se u něj doma stavím ve dvanáct. Vážně nechápu, proč si tyhle nižší třídy na otravování vždycky vyberou zrovna dobu jídla," dodal a zpražil Dorothy dalším podrážděným pohledem.

Pan Porter byl dělník – přesněji zedník. Farářův náhled na křest byl široce známý. Brodil by se třeba i dvacet mil sněhem, aby pokřtil umírající dítě. Ale nesnášel, aby se Dorothy jen tak zvedla ráno od snídaně kvůli nějakému zedníkovi.

Další konverzace u snídaně již neproběhla. Dorothy klesala na mysli víc a víc. K žádosti o peníze se nedostala, a přesto bylo zcela zřejmé, že by byla již předem odsouzena k neúspěchu. Farář dojedl snídani, vstal od stolu a začal si pěchovat dýmku z dózy na krbové římse. Dorothy si krátkou modlitbou dodala odvahy a píchla se špendlíkem. No tak, Dorothy! Ven s tím! Čeho se bojíte? Podařilo se jí získat vládu nad svým hlasem a řekla:

„Otče –"

„Co je zas?" strnul farář se zápalkou v ruce.

„Otče, musím vám něco říct. Něco důležitého."

Výraz ve farářově tváři se změnil. Okamžitě vytušil, o co jí jde; a kupodivu se nyní zatvářil i méně podrážděně než předtím. Tvář měl nyní chladnou jako kámen. Vypadal spíše jako nadmíru povznesená a netečná sfinga.

„Nuže, milá Dorothy, já vím velmi dobře, co chceš říct. Předpokládám, že mě chceš požádat opět o peníze. Je to tak?"

„Ano. Otče. Protože –"

„Dobrá, ušetřím tě potíží. Já nemám vůbec žádné peníze – absolutně vůbec žádné peníze až do dalšího kvartálu. Máš svou apanáž a já ti nemůžu dát ani půlpenny navíc. Je tedy zcela zbytečné mě tím vůbec obtěžovat."

„Ale otče –“

Dorothy poklesla na mysli opět o kus níž. Při žádání o peníze byl nejhorší ten jeho příšerný, odtažitý chlad vyzařující z jeho vzezření. Nikdy nebyl neoblomnější, jako když jste mu připomněli, že je až po krk v dluzích. Nejspíš vůbec nechápal, že někdy se obchodníkům zaplatit musí a že žádná domácnost se nemůže obejít bez náležitého přísunu peněz. Počítal Dorothy osmnáct liber měsíčně na všechny domácí výdaje včetně Elleniny gáže, a přitom co se jídla týče, byl vybíravý a okamžitě poznal, když ubralo na kvalitě. Výsledkem samozřejmě bylo, že se domácnost trvale zmítala v dluzích. Ale farář svým dluhům nevěnoval sebemenší pozornost – stěží je bral na vědomí. Když přišel o peníze při investování, hluboce ho to rozrušilo; ale nějaký dluh u obchodníka – inu, to bylo jen něco, co mohl prostě hodit za hlavu.

Z farářovy dýmky se linul mírumilovný proužek dýmu. Hleděl přemýšlivým zrakem na oceloryt Karla I. A nejspíš už na Dorothyinu žádost o peníze zapomněl. Když viděla tu jeho lhostejnost, Dorothy projela zoufalá bolest, která jí opět dodala kuráž. Tentokrát promluvila ostřeji než předtím:

„Otče, prosím, poslouchejte mě! Já MUSÍM mít ty peníze co nejdřív! Prostě MUSÍM. Takhle už to s námi dál nejde. Dlužíme peníze skoro každému obchodníkovi ve městě. Mnohdy ráno sotva dokážu jít po ulici a myslet na všechny ty dlužné účty. Víte vůbec, že Cargillovi dlužíme skoro dvadvacet liber?“

„A co?“ zeptal se farář mezi dvěma vyfouknutími z dýmky.

„Ale ten účet narůstá už déle než sedm měsíců! Posílá ho pořád a pořád dokola. My ho MUSÍME zaplatit! Je to vůči němu tak nespravedlivé, nechat ho čekat na jeho peníze!“

„Nesmysl, moje drahé dítě! Tihle lidé moc dobře vědí, že si budou muset na svoje peníze počkat. Jim se to líbí. Nakonec jim to vynese víc. Já ani nevím, kolik dlužím Catkinovi & Palmovi – a ani po tom nehodlám pátrat. Upomínají mě v každé poště. Ale ty nechceš slyšet MOJE stížnosti, že ne?“

„Ale otče, já už se na tohle nemůžu dívat, nemůžu! Je hrozné být pořád v dluzích! A pokud to není špatné, pak je to ODPORNÉ. Je mi z toho stydno! Když si u Cargilla poručím kýtu, mluví se mnou spatra

a nutí mě čekat, než obslouží ostatní, jen proto, že náš dluh celou tu dobu roste. A přesto si netroufám přestat k němu chodit. Věřím, že kdybych to udělala, tak by s námi pěkně vyběhl."

Farář se zamračil. „Cože! Chceš říct, že ta osoba se k tobě chová neomaleně?"

„Neřekla jsem, že se ke mně chová neomaleně, otče. Ale nemůžete mu dávat za vinu, že se zlobí, když mu nesplácíme dluhy."

„Samozřejmě že mu to mohu dávat za vinu! Je prostě ohavné, jak se ti lidé v dnešní době chovají – ohavné! Ale tak to je, vidíš. To je přesně ono, čemu jsme vystaveni v tomto úžasném století. To je ta demokracie – POKROK, jak tomu s potěšením říkají. Už u té osoby nic nekupuj. Neprodleně mu řekni, že si otevřeš účet jinde. To je jediný způsob, jak jednat s takovými lidmi."

„Ale otče, to nic nevyřeší. Zkrátka a dobře, nemyslíte si, že bychom mu měli zaplatit? Určitě se nám podaří sehnat peníze. Nemohl byste prodat nějaké akcie nebo něco?"

„Dítě moje drahé, o prodeji akcií mi ani nemluv! Právě jsem dostal od svého makléře ty nejnepříjemnější zprávy. Říká mi, že moje akcie Sumatra Tin spadly ze sedmi a čtyři pence na šest a penny. To znamená ztrátu skoro šedesáti liber. Říkám mu, ať je prodá dřív, než spadnou ještě víc."

„A když je prodáte, dostanete hotové peníze, že? Nemyslíte, že by bylo lepší zbavit se dluhů jednou provždy?"

„Nesmysl, nesmysl," opakoval farář ještě chladněji, s dýmkou zastrčenou v ústech. „O tomhle ty nic nevíš. Budu muset ihned reinvestovat do něčeho nadějnějšího – to je jediný způsob, jak dostat svoje peníze zpátky."

S palcem na pásu své sutany se roztržitě zamračil na ocelorytinu. Jeho makléř radil United Celanese. Zde – u Sumatra Tin, United Celanese a bezpočtu dalších vzdálených a jen mlhavě představitelných společností – spočívala zásadní příčina farářových finančních problémů. Byl nepoučitelný hazardní hráč. Samozřejmě že to nepovažoval za hazard; bylo to jen celoživotní hledání „dobré investice". S plnoletostí získal dědictví čtyř tisíc liber, které se postupně rozkutálelo díky jeho „investicím" na nějakých dvanáct set. A co hůř, každým rokem se mu povedlo z jeho mizerných příjmů odloupnout dalších padesát liber, které se rozplynuly

stejnou cestou. Zajímavé bylo, že návnada „dobré investice“ se zdá zabírat u duchovních mnohem účinněji než u jiných lidí, bez ohledu na společenskou vrstvu. Snad je to moderní ekvivalent démonů v ženské podobě, kteří pronásledovali poustevníky ve středověku.

„Koupím pět set United Celanese,“ rozhodl se farář konečně.

Dorothy už začínala ztrácet naději. Její otec se nyní zahloubal do svých „investic“ (o investicích nevěděla nic, jen to, že se s fenomenální pravidelností nepovedly) a v dalším okamžiku se mu otázka dluhů v obchodech zcela vykouřila z hlavy. Učinila poslední pokus.

„Otče, pojďme to vyřešit, prosím. Myslíte, že mi budete schopen v co nejbližší době dát nějaké peníze navíc? Ne hned – ale třeba během jednoho dvou měsíců?“

„Ne, moje drahá, nebudu. Možná kolem Vánoc – ale i to je velmi nepravděpodobné. Ale rozhodně ne v současné době. Nemám ani půlpenny nazbyt.“

„Ale, otče, je hrozné vědět, že nemůžeme splatit svoje dluhy! Je to tak potupné! Posledně když tu byl pan Welwyn-Foster,“ (pan Welwyn-Foster byl venkovský děkan) „paní Welwyn-Fosterová obcházela městečko a každého se na nás dopodrobna vyptávala – ptala se, jak trávíme čas a kolik máme peněz a kolik tun uhlí za rok spotřebujeme a vůbec. Vždycky zkouší strkat nos do našich záležitostí. Hádám, že zjistila, jak špatně na tom s dluhy jsme!“

„A určitě nás to má zajímat? Vůbec nechápu, co to má společného s paní Welwyn-Fosterovou či s kýmkoliv jiným.“

„Ale ona to roztrušovala po celém městě – a ještě to všechno zveličila! Vy víte, jaká paní Welwyn-Fosterová je. V každé farnosti, na jaké se objeví, se snaží najít něco nehezkého o duchovním a pak to do slova a do písmene zopakuje biskupovi. Nechci být vůči ní nezdvořilá, ale ona je opravdu –“

Dorothy si uvědomila, že CHTĚLA být nezdvořilá a zmlkla.

„Je to odporná ženská,“ řekl farář klidně. „A co? Kdo kdy slyšel, že by žena venkovského děkana nebyla odporná?“

„Ale, otče, obávám se, že nejste schopen pochopit, jak vážné všechno tohle je! My prostě nemáme příští měsíc za co žít. Nevím ani, kde mám vzít maso na dnešní večeři.“